

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

МАТЕРІАЛИ
XLVI НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Харків
ХНМУ
2012

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА І ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА

Киричок Л.Т., Звягінцева Т.В.

На початку ХХІ ст. формування новітнього освітнього змісту вищої школи надає надзвичайно велику роль особистості викладача, його професійності, фаховості, здатності до розв'язання складних завдань, що пов'язані з організацією всіх ланок навчально-виховного процесу та його відповідності сьогоденним проблемам у галузі діяльності майбутніх спеціалістів. Саме від викладача залежить рівень якості їх підготовки та конкурентоспроможності на ринку праці. Відомо, що зміни й перетворення в будь-якій сфері діяльності повинні починатися зі змін і перетворення її суб'єкта, яким у системі освіти є викладач. Тільки за умов самоосвіти, самовдосконалення та самовиховання його діяльність може стати ефективнішою й успішною.

Серед професій, що стосуються людини, безпосередньо впливають на її долю саме такі, як лікар, юрист, педагог. Тому кожна з них повинна бути не лише діяльністю, а й покликанням, особливо це стосується викладачів, які працюють у сфері підготовки таких фахівців.

Відповідно до вимог Державної національної програми «Освіта України ХХІ століття» сучасні викладачі повинні мати високий рівень загальної і педагогічної культури. Остання визначається як складний соціально-педагогічний феномен, який слід розглядати в інтегрованій єдності певних властивостей викладацької особистості: наукового світогляду, наукових знань, ерудиції, формування педагогічного мислення у зв'язку з професійним мисленням, а також позитивного педагогічного іміджу та естетичної привабливості. У поняття педагогічної культури насамперед вкладають уявлення щодо рівня обізнаності в певній галузі знань або діяльності, спроможність на цій підставі вирішувати складні життєві ситуації і вміння дохідливо передавати цей досвід своїм учням. У цьому розумінні поняття культури викладання наближається до поняття професійної культури, культури діяльності фахівця, що відбивається перш за все в його здібностях, методичних засобах і прийомах компетентного вирішення професійних завдань, особливо в незвичайних умовах. Професійна компетентність дає змогу найбільш доцільно діяти за нетипових і нестандартних обставин у процесі професійної діяльності. Тому сьогодні викладач повинен перетворити навчання на процес набуття студентами власного досвіду, забезпечити формування компетентності в певних питаннях та умовах. Цьому сприяє сучасна інформаційна культура викладача, його вміння працювати з джерелами літератури при всій різноманітності її сучасних форм (Інтернет, електронні носії та інші технічні новації).

Особливістю педагогічної культури є те, що її об'єктом, метою і результатом є особистість, її освіта, виховання та розвиток. І від того, як це

нілює в життя та в свою повсякденну працю кожен викладач, користуючись своїми індивідуальними особливостями і підкреслюючи своє ставлення до фактичного матеріалу, у студентів деякою мірою складається життєва позиція на майбутньому. Спілкування протягом року з творчим викладачем ніколи не залишається безслідним, що слід мати на увазі викладачам кафедри фармакології, особливо молодим.

Фармакологія як теоретична основа клінічної фармакотерапії не тільки багатіє майбутніх лікарів знаннями про ліки, їхні властивості та доцільне застосування, але й навчає медичному мисленню. Для якісного її викладання недостатньо лише володіти навчальним матеріалом, навіть поза межами підручника треба вміти його аналізувати на підставі фундаментальних знань суміжних дисциплін, бути обізнаними в питаннях клінічних напрямків, де конкретні ліки знаходять практичне застосування. Зі знань фармакодинаміки, особливо сучасних механізмів дії лікарських засобів, витікає уявлення про їх можливу побічну дію, стають зрозумілими заходи їх профілактики та лікарської допомоги. Усі ці питання складають обов'язкові позиції в методичних розробках окремих фармакологічних груп. Медична ерудиція викладача фармакології повинна систематично розширюватися і доповнюватися на підставі сучасних наукових досліджень, для чого він потребує безперервного самовиховання і самоосвіти. У наш час цьому багато в чому сприяють технічні можливості, користуючись якими можна своєчасно доповнювати новою інформацією об'єм базових знань. Уміння та навички роботи з друкованими і комп'ютерними джерелами теж треба передавати студентам. Їхні інформаційні навички на кафедрі закріплюються підготовкою наукових рефератів за темами до самостійної роботи, а також наукових доповідей для підсумкових наукових студентських конференцій. Протягом останніх двох років кафедра проводить самостійні секційні засідання з фармакології не тільки в нашому університеті, але й в межах електронної міжвузівської наукової конференції молодих вчених і студентів Росії (м. Москва).

Засвоєння «готових» знань із предмета у студентів тісно пов'язано з умінням доцільно вирішувати ситуаційні задачі, покладені в основу практично всіх тестових завдань до ліцензійного іспиту з Крок 1 та їх тренувальних аналогів. Систематична праця із такими завданнями привчає студентів до компетентного вирішення питань із фармакотерапії, особливо в умовах невідкладних станів. Така форма навчальної роботи забезпечує формування професійної майстерності, а задача викладача, який користується методичними й педагогічними прийомами – навчити студентів на підставі інформованості з фармакології компетентно вирішувати практичні питання різної складності. Таке діалогічне професійне спілкування викладача і студентів у навчальному процесі кафедри – запорука її високого рейтингу, результат постійно зростаючих вимог до рівня культури викладача.

Кацапов Д.В., Потапов С.М., Васильєва О.В., Олейник А.О. Оптимізація виховної роботи з англомовними студентами на сучасному етапі навчання у ХНМУ	75
Киричок Л.Т., Звягінцева Т.В. Інформаційна культура і професійна компетентність – невід'ємна складова педагогічної культури викладача	78
Клименко В.А., Кожемяка А.И., Марков В.А. Педагогическая культура преподавателя высшей школы	80
Ковальова О.М., Амбросова Т.М., Латогуз Ю.І., Герасимчук Н.М. Комунікативна компетенція лікаря як вагома складова лікувального процесу	81
Ковальова О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н.А. Дидактичні засоби активізації розумової діяльності студентів на лекції	83
Ковальова О.М., Ащеулова Т.В., Демиденко Г.В. Інноваційні технології навчання англомовних студентів на клінічній кафедрі	85
Ковальчук Е.В., Красникова С.А. Информационно-культурная компетенция преподавателя русского языка (из опыта работы с иностранными студентами)	86
Козько В.М., Граділь Г.І., Меркулова Н.Ф., Могиленець О.І., Соломенник Г.О. Оптимізація методики проведення занять на клінічній кафедрі: знання, інформація, креативність	89
Корнейко І.В., Петрова О.Б. Культура мовлення як чинник встановлення міжособистісних стосунків у професійній сфері медицини	91
Корнейко І.В., Петрова О.Б. Дидактична компетентність викладача ВМНЗ та її роль у професійно-дидактичній адаптації першокурсників	94
Кравчун П.Г., Лапшина Л.А., Шушляпин О.И. Новые компетенции и компетентность, иноязычие будущего врача в условиях реформирования медицинского образования	98
Красникова С.А., Макаренко Т.Н., Минакова Л.И. Интеллигентность преподавателя как один из факторов успешного обучения иностранных студентов	101
Краснікова С.О., Дмитрієнко Н.Ф., Запорожець І.В. Тактовність викладача як умова успішного педагогічного впливу	103
Криворучко І.А., Сивожелізов А.В., Сикал М.О. Викладання хірургічних дисциплін англомовним студентам в умовах кредитно-модульної системи	104